Lobkowicz Collections

Výroční zpráva Lobkowicz Collections, o.p.s.

Přehled činností vykonávaných v kalendářním roce 2019

V Nelahozevsi 24. června 2019

Lobkowicz Collections

Obsah

Úvod 3

Historie a charakter sbírky 3

Péče o sbírku 4

Zpřístupňování veřejnosti 4

Průvodcovská činnost 7

Návštěvnost Lobkowiczkých sbírek 8

Průběžná péče a organizace 9

Restaurování 11

Reprodukční žádosti 15

Spolupráce se vzdělávacími institucemi a badateli 16

Edukační programy 16

Výstavní činnost 20

Krátkodobé výstavy 20

Zápůjčky 24

Kulturní události a přednášky 26

Personální situace a změny 27

Zpráva o hospodaření společnosti 27

Lobkowicz Collections

Úvod

The Lobkowicz Collections (dále jen TLC), obecně prospěšná společnost (o.p.s.), byla založena v roce 1999 jako faktická a právní nástupkyně Nadace Roudnické lobkowiczké sbírky (název při založení v roce 1994 byl Nadace pro zachování českého kulturního dědictví), aby pomohla rodině Lobkowiczů v péči o rozsáhlé sbírky poskytováním finanční, administrativní a odborné podpory. Ve statutu společnosti je uvedeno poslání propagovat českou kulturu prostřednictvím zpřístupnění Lobkowiczkých sbírek a organizování kulturně-vzdělávacích programů, které umožní široké veřejnosti i badatelům poznávat a studovat vzácný a jedinečný soubor umělecké sbírky a knihovny. Obecně prospěšná společnost Lobkowicz Collections v uplynulých letech v tomto duchu – a to jak v souvislosti s budováním a otevřením nových expozic, tak v zájmu hlubšího poznání sbírek – spolupracovala s významnými českými a zahraničními restaurátory, odborníky na poli dějin umění, užitého umění, historie, architektury i dalšími specialisty v zájmu zabezpečení a uspořádání sbírek a jejich dalšího zpracování a uchovávání pro budoucí generace.

Lobkowiczké sbírky se skládají z několika rozsáhlých fondů, které jsou uloženy v Lobkowiczkém paláci v areálu Pražského hradu a na zámcích Nelahozeves a Roudnice nad Labem. Rodinný lobkowiczký archiv, jenž byl spravován Státním oblastním archivem v Litoměřicích, pracoviště Žitenice, byl v roce 2010 přestěhován do zámků v Roudnici nad Labem a v Nelahozevsi a nyní je spravován TLC.

Historie a charakter sbírky

Skladbou je tato sbírka vzhledem ke svému původu a historii velmi bohatá a různorodá. Utvářela se od 16. století původně jako galerie rodinných portrétů (Pernštejnů, Rožmberků a Lobkowiczů) a kolekce vzácných uměleckořemeslných předmětů. Jádro sbírek se váže ke sňatku vdovy po Vilémovi z Rožmberka Polyxeny, rozené z Pernštejna a Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkowicz v r. 1603. Pozdější zřízení fideikomisu v r. 1677 jejich synem Václavem Eusebiem pozitivně ovlivnilo podmínky pro vytváření a uchování sbírky.

Z různorodosti sbírky, do níž byly postupně zahrnovány předměty nejrůznějšího charakteru a kvality, vyplývá i rozdílnost nároků na uložení sbírkových předmětů, jejich údržbu a prezentaci. Dnes se sbírka skládá jak z uměleckých děl, tak předmětů uměleckého řemesla nebo předmětů s různou praktickou funkcí.

V první řadě se jedná o rozsáhlou sbírku obrazů – maleb na plátně, dřevěných deskách a v menším počtu i na kameni a kovu, olejomaleb i akvarelů, dále pak velký soubor grafik. Sbírka obrazů obsahuje vrcholná díla světových umělců, jako jsou Pieter Bruegel st., Peter Paul Rubens, Lucas Cranach st., Antonio Canaletto i práce průměrné úrovně. Kromě obrazů je ve sbírce zahrnuta kolekce liturgických předmětů, od románského procesního relikviářového kříže přes

Hasištejnsko-lobkowiczký perlový oltář z 16. století nebo pluviál z konce 16. století až po dřevěné křížky z 19. století, rozsáhlá sbírka grafik, náčiní a nádobí z keramiky, porcelánu, stříbra a jiných kovů, šperky, medaile a řády, nábytek vyřezávaný i vykládaný různými technikami, sbírku zbraní vojenských a loveckých, množství loveckých trofejí a v neposlední řadě i glóby, dalekohledy, sbírka přírodnin a dalších.

Pohled na Pražský hrad.

Péče o sbírku

Zpřístupňování veřejnosti

V roce 2007 byla pro veřejnost nově otevřena expozice v Lobkowiczkém paláci v Praze, kde je nyní veřejnosti zpřístupněna významná část Lobkowiczkých sbírek, včetně řady nejcennějších položek, jako jsou například obrazy Bruegela, Cranacha, Canaletta a renesančních portrétů z rodinné galerie Pernštejnů. To dodává expozici zajímavý autentický kontext, protože palác, původně Pernštejnský, byl místem, kde se velmi pravděpodobně nacházela část těchto portrétů, ale i dalších předmětů, které se později staly jedním ze základů Lobkowiczkých sbírek.

Expozice v Lobkowiczkém paláci, navržená hlavním kurátorem sbírek Johnem Somervillem, představuje veřejnosti ve dvou podlažích kromě obrazů a vybraných kusů historického nábytku také drobné kusy uměleckého řemesla jako jsou vějíře, tabatěrky, dále porcelán a keramiku.

Jednodušeji vybavené prostory prvního patra jsou jak součástí expozice, tak také slouží k reprezentačním a společenským účelům či k pořádání kulturních akcí. I tam jsou vystaveny z historického, uměleckého a řemeslného hlediska cenné a zajímavé soubory objektů, například hedvábné chinoiserie – náročně zpracované textilní panely s figurálními scénami nebo grafické listy z 18. století, zobrazení ptáků zhotovená z peří a samozřejmě portréty od 16. až do 20. století.

Pieter Bruegel st. "Senoseč", 1565, olej na panelu, detail.

Expozice umístěná ve druhém patře paláce je muzejního a galerijního typu a seznamuje návštěvníky s rodinou Lobkowiczů a její historií v kontextu evropského umění, dějin a společnosti. Ve výstavních prostorách je instalována v následujícím členění:

- Dva sály s portréty (převážně renesančními či raně barokními) příslušníků a příbuzných rodu Pernštejnů, Rožmberků, Lobkowiczů, Habsburků a dalších.
- Sál se sbírkami keramiky a porcelánu od novokřtěnecké fajánse přes jedinečný delftský jídelní soubor až k míšeňskému porcelánu.
- Klenotnice s předměty liturgického charakteru, s různými typy relikviářů od románských po barokní, ale také s dalšími poklady uměleckého řemesla z kovu, skla i jiných materiálů.
- Dvě místnosti věnované zbroji, zbraním a lovu, kde jsou vystaveny zejména různými technikami zdobené palné zbraně.

- Hudební tradice rodiny je prezentována v další místnosti prostřednictvím kolekcí hudebních nástrojů, rukopisů a tisků hudebnin, které připomínají kontakty s velkými skladateli a jejich díly – Beethovenem, Mozartem a řadou dalších.
- Sál Pietra Bruegela s deskovým obrazem *Senosečˇ*.
- Sál Carla Roberta Crolla s obrazy lobkowiczkých zámků a akvarely jejich interiérů.
- Sál Antonia Canaletta se dvěma vedutami Londýna.

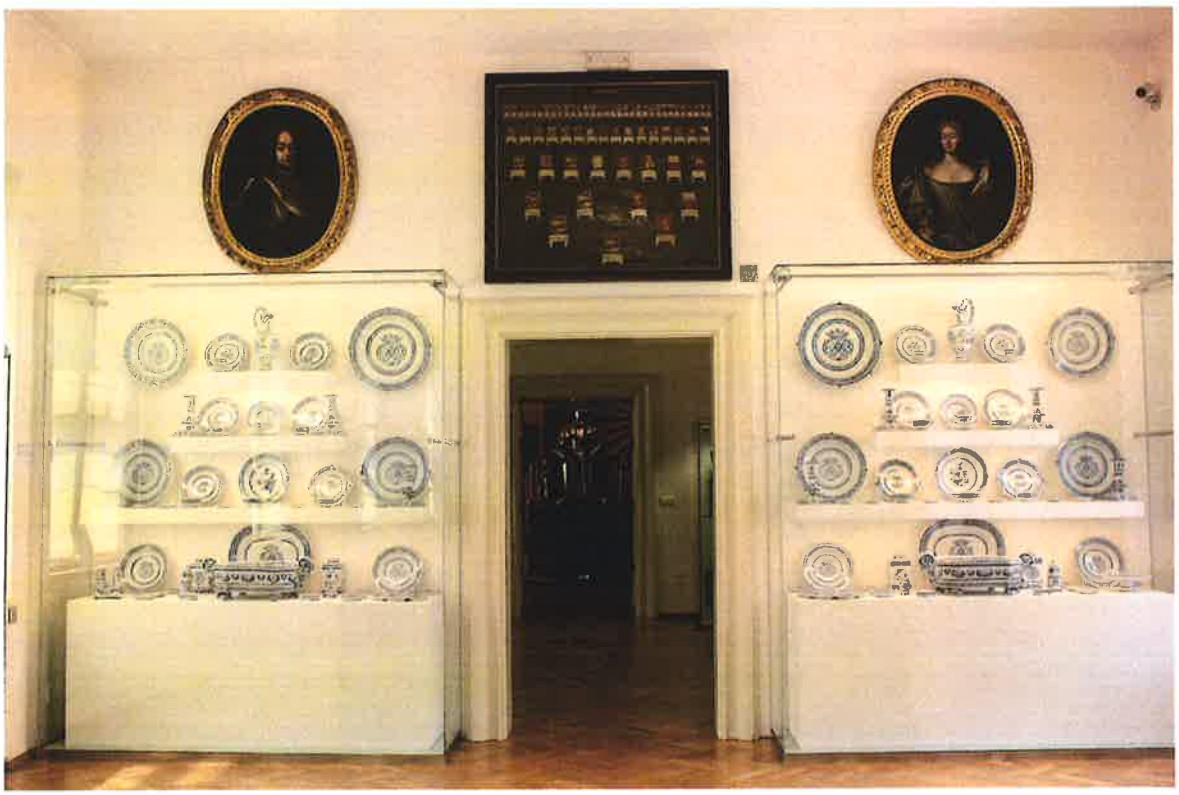

Salón s porcelánem a keramikou, Lobkowiczký palác.

V roce 2009 k výše uvedeným prostorům přibyl velký slavnostní sál Lobkowiczkého paláce, zvaný Císařský, vybudovaný v době barokní přestavby tohoto objektu a místnost tvořící jeho předsálí. Do té doby oba prostory sloužily Národnímu muzeu, které před restitucí palác užívalo pro svou expozici českých dějin. Co se týká velkého sálu, TLC zpracovala informace o jeho historii, charakteru a výzdobě. Sál nyní slouží k pořádání vybraných kulturních a společenských akcí. Předsálí bylo upraveno jako další společenská místnost a vybaveno kusy nábytku z Lobkowiczkých sbírek a vyzdobeno sbírkovými obrazy, zejména portréty a zátišími. V přízemí paláce byly upraveny čtyři menší salonky pro společenské akce a jeho výzdoba doplněna obrazy z depozitáře.

První expozice na zámku v Nelahozevsi byla otevřena v roce 1997. Zpřístupnění Lobkowiczkého paláce na Pražském hradě mělo za následek i změnu expozice v Nelahozevsi, která byla dokončena v červnu roku 2007. V prostorách zámku v Nelahozevsi je od roku 2007 tedy instalována expozice zaměřená na životní styl aristokracie, jak napovídá již její název *Pohled do šlechtického interiéru.* Prohlídka pokojů návštěvníkům nabízí:

- Knihovnu, sloužící zároveň jako pracovna a studovna se sbírkami přírodnin, dalekohledy a glóby a nelahozeveskou knihovnou s beletrií a naučnou literaturou převážně z 19. století
- Kuřácký (pánský) odpočinkový pokoj
- Hudební salón k rodinnému provozování hudby
- Velký přijímací salón
- Kněžnin budoár, intimnější prostor pro dámskou společnost
- Ložnici kněžny
- Ložnici knížete
- Zámeckou kapli s Hasištejnským perlovým oltářem
- Jídelnu
- Lovecký pokoj s kolekcí zbraní vojenských i loveckých
- Chodbu s trofejemi
- Galerii portrétů 19. a 20. století s rodinnými portréty

Pohled na zámek Nelahozeves z dronu.

Kněžnin budoir, zámek Nelahozeves.

V prvním patře zámku je instalována expozice, kde jsou spolu s nábytkem představeny portréty Rožmberků, Habsburků nebo skupina portrétů důstojníků lobkowiczkého pluku z 1. poloviny 18. století.

Lobkowiczká knihovna (dříve označována Roudnická lobkowiczká knihovna), zajišťuje kromě péče o knižní fond čítající na 65 tisíc svazků také agendu žádostí badatelů o studium i reprodukce ze sbírek knihovny a agendu žádostí o studium archiválií na zámcích v Nelahozevsi a Roudnici a reprodukce z jejího fondu.

Průvodcovská činnost

TLC pokračovala v metodické výpomoci při odborných školeních pro externí průvodce a zajišťovala náslechy jednotlivých průvodců. Poskytovala jim odborné konzultace s cílem udržovat a dále zlepšovat kvalitu průvodcovského provozu na zámku Nelahozeves.

Návštěvnost Lobkowiczkých sbírek

Zámek Nelahozeves, který je každoročně veřejnosti otevřen od 1. dubna do 31. října, navštívilo v roce 2018 přes 30 tisíc osob. V zimních měsících je zámek pro veřejnost otevřen každou sobotu. Celoročně otevřený Lobkowiczký palác na Pražském hradě v roce 2017 navštívilo téměř 50 tisíc osob.

Pohled na Pražský hrad a Lobkowiczký palác.

Pro TLC v součinnosti s dalšími spolupracovníky to do budoucna znamená závazek vůči veřejnosti. Je nezbytné věnovat stálou pozornost péči o sbírky a expozice i celkové údržbě zámku v Nelahozevsi a Lobkowiczkého paláce. Pro udržení stálé přízně návštěvníků je však také potřeba rozšiřovat programovou nabídku a rozvíjet aktivity a služby spojené s návštěvnickým provozem, a to s důrazem na atraktivnost a kvalitu sbírek.

Průběžná péče a organizace

Umělecké sbírky

- Probíhala pravidelná údržba i čištění jednotlivých předmětů vystavených v expozicích a dalších veřejných prostorách v Lobkowiczkém paláci v Praze a na zámku v Nelahozevsi, stejně tak i v depozitářích a archivech. V obou expozicích navíc proběhl dvakrát za rok generální úklid.

- Doplňování a zpřesňování informací o uměleckých dílech je stálý úkol. Nová fakta zjištěná v souvislosti s restaurováním sbírkových předmětů, badatelskou činností i zápůjčkami, byla průběžně zaznamenávána do databáze.

- V roce 2019 pokračovala podrobná fotodokumentace jednotlivých sbírkových předmětů. V kombinaci s popisnou databází sbírky tato dokumentace usnadňuje práci se sbírkou pro účely inventur, nejrůznějších dalších kontrol, požadavků na zápůjčky pro výstavy a reprodukční žádosti, přípravu rozšiřování expozic i běžné denní činnosti. V roce 2018 byly zdokumentovány stovky položek, práce se zaměřily především na početnou kolekci pláten, knih a drobných předmětů.

Gasparo Bertolotti zvaný da Saló (1540-1609)
"Housle", poslední čtvrtina 16. století.

- Pravidelné sledování klimatických podmínek je jedním z nezbytných předpokladů k udržování příznivého prostředí pro sbírky. Ze znalosti těchto podmínek pak vycházejí možná opatření k jejich úpravě, zejména zvýšení nebo snížení vlhkosti. TLC je provádí podle možností jak v prostorách nelahozeveského zámku (expozice, depozitáře), tak v Lobkowiczkém paláci, stejně jako v depozitáři nábytku v Roudnici n. L. a nově vybudovaných tří depozitářů maleb, maleb velkých rozměrů a rámů. Zařízení sloužící k úpravě klimatických podmínek, zejména zvlhčovače a odvlhčovače, byla pravidelně čištěna a podle potřeby upravována, záznamová zařízení pak pravidelně kalibrována.

  Od roku 2018, kdy se naistalovaly v Lobkowiczkém paláci nové zvlhčovače, a dále pak také nové měřáky vlhkosti a teploty založené na nepřerušovaném sběru dat, se nepřetržitě monitorují přesná měření, která jsou následně evaluována s výsledným elementem udržování adekvátních klimatických podmínek TLC zaměstnanci.

- V souvislosti s pravidelnou denní péčí o sbírky probíhalo školení zaměstnanců týkající se pravidel zacházení se sbírkovými předměty, organizace prohlídek, postupů při pořádání společenských akcí, úklidu i případné další manipulaci s předměty a postupů v krizových situacích.

- Pravidelnou součástí péče o sbírky jsou každoroční revize i průběžné kontroly elektronických zabezpečovacích a protipožárních systémů. Dále se zaměstnanci TLC spolu s ostatními zúčastňují školení a cvičení protipožární ochrany a bezpečnosti práce.

Lobkowiczká knihovna a archiv

- Stejně jako na úseku uměleckých sbírek, i v knihovně byly pravidelně kontrolovány elektronické zabezpečovací a protipožární systémy a podle možností probíhaly pravidelné kontroly klimatických podmínek a stavu knižního fondu.

- Již od roku 2018, kdy TLC naistalovaly v archivu v Roudnici nad L. nové odvlhčovače dochází k udržování správných klimatických podmínek.

Renovace fary

Na jaře 2017 skončila renovace zchátralé fary z 19. století. Objekt stojící vedle nelahozeveského zámku je od léta 2018 využíván k ubytovacím účelům badatelů a studentů.

Bývala fara, Nelahozeves.

Restaurování

V roce 2019 se podařilo zajistit úspěšné restaurování a odborné ošetření následujících uměleckých děl:

- Lucas Cranach mladší ***Kristus a cizoložnice***, olej na panelu, inv. č. LR5161
  - Restaurátorské práce byly provedeny akad. mal. Martinem Martanem na podzim 2019 za štědré podpory soukromého mecenáše Lobkowiczkých sbírek.
  - Po aklimatizaci díla v atelieru byla upevněna křídová a barevná vrstva k podkladu pomocí lokální injektáže. Po dokončené fixaci byly sejmuty povrchové nečistoty a mastné depozity. Silná zhnědlá laková vrstva byla zeslabena a projevily se opravy provedené v minulosti. Defekty byly vytmeleny křídovým tmelem a sceleny lazurní napodobivou retuší. Závěrem byla nanesena slabá vrstva laku s UV filtrem.
  - K retuši byly použity restaurátorské barvy zn. Gamblin.

Před (detail)

Po (detail)

- Dílna Georga Adama Eberharda *Portrét Václava Eusebia, 2. knížete z Lobkowicz (1609–1677)*, olej na plátně, inv. č. LR4680
    - Restaurátorské práce byly provedeny akad. mal. Martinem Martanem na podzim 2019 za štědré podpory soukromého mecenáše Lobkowiczkých sbírek.
    - Po zajištění nejvíce ohrožených míst přelepem byl obraz sejmut z rámu. Nefunkční rentoaláž byla odstraněna a rub plátna zbaven zbytků použitého lepidla. Trhliny v původním plátně byly spojeny pomocí polyamidového prášku, který byl následně tepelně aktivován. Chybějící plátno bylo doplněno plátnem obdobné vazby jako originál. Aby při změně teplot nemohlo dojít k vystoupení trhlin, byla ještě vložena mezivrstva ze skelné tkaniny.
    - Následně byla provedena celoplošná rentoaláž pomocí folie Bevy a velmi kvalitního belgického plátna, bez uzlíků v osnově, které by se mohly rušivě uplatnit v ploše malby. Po napnutí na napínací rám byly postupně snímány povrchové nečistoty a zeslabeny lakové vrstvy. Aby se zamezilo penetraci použitých ředidel do podkladu obrazu, jsou tyto materiály vázány v gelu. Tím je také možné použít mnohem slabší koncentraci a neohrozit barevnou vrstvu obrazu.
    - Defekty v barevné vrstvě byly vytmeleny křídovým tmelem a sceleny napodobivou retuší. K retuši byly použity restaurátorské barvy zn. Gamblin. Závěrem byla nanesena ochranná vrstva laku zalomená přidáním mikrokrystalického vosku.

Před

Po

- August Friedrich Ölenheinz *Portrét Františka Josefa Maxmiliána, 7. knížete z Lobkowicz (1772-1816)*, olej na plátně, inv. č. LR4433
    - Restaurátorské práce byly provedeny akad. mal. Martinem Martanem na podzim 2019 za štědré podpory soukromého mecenáše Lobkowiczkých sbírek.
    - Po zajištění nejvíce ohrožených míst přelepem byl obraz sejmut z rámu. Po odstranění použitého lepidla byl obraz vyrovnán na nažehlovacím stole. Následně byla provedena nová rentoaláž pomocí folie Bevy a pevného belgického plátna. Postupně byly snímány povrchové nečistoty, zhnědlé lakové vrstvy a zásahy provedené v minulosti. Ukázalo se, že malba byla lokálně přemalována a na některých místech zjednodušena.
    - Po vyčištění povrchu malby se ukázal původní kolorit obrazu a místa, kde došlo ke ztrátě původní malby. Přes lokální poškození bylo možné chybějící místa rekonstruovat tak, aby obraz působil celistvým dojmem.
    - Chybějící místa v barevné vrstvě byla vytmelena křídovým tmelem a scelena napodobivou retuší. Závěrem byla nanesena slabá vrstva závěrečného polomatného laku.

Před

Po

- August Friedrich Ölenheinz *Portrét Marie Karolíny Lobkowicz, rozené Schwarzenberg (1775-1816)*, olej na plátně, inv. č. LR4170
    - Restaurátorské práce byly provedeny akad. mal. Martinem Martanem na podzim 2019 za štědré podpory soukromého mecenáše Lobkowiczkých sbírek.
    - Po zajištění nejvíce ohrožených míst přelepem byl obraz sejmut z rámu. Po odstranění použitého lepidla byl obraz vyrovnán na nažehlovacím stole. Následně byla provedena nová rentoaláž pomocí folie Bevy a pevného belgického plátna. Postupně byly snímány povrchové nečistoty, zhnědlé lakové vrstvy a zásahy

provedené v minulosti. Ukázalo se, že malba byla lokálně přemalována a na některých místech zjednodušena.

- Po vyčištění povrchu malby se ukázal původní kolorit obrazu a místa, kde došlo ke ztrátě původní malby. Jednalo se o poškození zejména v pozadí, šátku a pravé strany tváře.
- Chybějící místa v barevné vrstvě byla vytmelena křídovým tmelem a scelena napodobivou retuší. Závěrem byla nanesena slabá vrstva závěrečného polomatného laku.

Před

Po

Reprodukční žádosti

Souhlas k reprodukci sbírkových předmětů, nejčastěji obrazů, získávali žadatelé stejně jako v minulých letech administrací TLC nebo prostřednictvím Bridgeman Art Library. Za poskytnutí reprodukcí získávala TLC další prostředky do svého rozpočtu i publikace pro referenční knihovnu.

Spolupráce se vzdělávacími institucemi a badateli

Projekt katalogizace hudebnin, Lobkowiczká knihovna (LL)

V létě 2013 byla zahájena katalogizace hudebnin ze sbírek Lobkowiczké knihovny (LL). Kolekce obsahuje kolem 5 000 položek, z nichž téměř 1 500 tvoří soubor rukopisných partitur. Sbírku hudebnin založil Ferdinand August, 3. kníže z Lobkowicz (1655–1715). Následně byla systematicky rozšiřována dalšími generacemi rodu. K celé kolekci existuje pouze ručně psaný inventář z roku 1893, který hudebniny zaznamenává podle žánru a jména autora, chybí v něm však detailnější informace k jednotlivým dílům. V roce 2019 byl projekt úspěšně ukončen. Katalogizace hudebnin proběhla pod vedením správkyně Lobkowiczké knihovny Mgr. Soni Černocké a Dr. Kathryn Libin, profesorky hudební vědy na Vassar College, New York. Na projektu se dále podílel muzikolog a kurátor Lobkowiczké hudební sbírky Dr. Petr Slouka. Výstupem je kompletní elektronická databáze hudební sbírky, která svojí výslednou podobou odpovídá současným badatelským standardům a bude v létě 2020 zpřístupněna on-line na lobkowicz.cz.

Specialisté z Vassar College. Žlutý salón, zámek Nelahozeves.

Alexandra Lobkowicz (zcela vlevo) prezentující práci TLC návštěvníkům zámku Nelahozevese, kancelář TLC.

Edukační programy

Vzdělávací programy pro vysokoškolské studenty a profesory

Příjezdem skupiny dvanácti studentů a dvou profesorů z **Juniata College** z města Huntingdon ve státu Pensylvánie byl na jaře roku 2019 zahájen náš nový vzdělávací program určený pro vysokoškolské studenty a jejich profesory.

Studenti se zúčastnili řady přednášek pod vedením našich kurátorů, kteří se zaměřili na nejrůznější výtvarná témata a na díla Lobkowiczkého hudebního archivu a knihovny z 15. až 20. století až po bohatou hudební tradici v rodině Lobkowiczů.

Během praktické části programu pak měli studenti příležitost vyzkoušet si inventarizaci sbírkových knih a dokumentů, naučit se správných technik manipulace a čištění obrazů, sbírkových předmětů, dokumentů z hudebního archivu či skleněných negativů, a aktivně se zúčastnit pozorování klimatických podmínek v prostorách galerie a archivu.

Studenti měli také jedinečnou možnost navštívit ateliér pro restaurování a konzervaci obrazů či dílnu restaurátora pian.

V závěrečném projektu s názvem Kurátorská výzva se každý ze studentů stal na okamžik „kurátorem" a provedl výzkum vybraného objektu z našeho depozitáře. Zadáním bylo zjištění účelu a provenience daného objektu.

Další skupinou, která nás v roce 2019 poctila svou návštěvou a pro níž jsme připravili celodenní program plný hudebně zaměřených vzdělávacích aktivit, bylo šestnáct studentů z **Central Washington University**, kteří měli možnost se blíže seznámit s procesem čištění a uchovávání archivních hudebních dokumentů či vyslechnout poutavou prezentaci našeho kurátora Petra Slouky o vzácné sbírce hudebních děl a nástrojů, které lze spatřit v Beethovenově salonku Lobkowiczkého paláce.

Projekt Mladý kurátor

Projekt s názvem Mladí kurátor, který je naším nejpopulárnějším vzdělávacích programem, pokračoval i v roce 2019 návštěvou další skupiny žáků druhého stupně, kteří na sebe během bohatého programu převzali roli kurátorů a provedli vlastní výzkum vybraných exponátů z Lobkowiczkých sbírek. Úkolem výzvy je zjistit, o jaké objekty se jedná, jak byly v minulosti využívány a jaký dopad měly na společnost. Na jaře roku 2019 se tohoto programu, který se již pravidelně koná v prostorách Lobkowiczkého paláce a zámku Nelahozeves, účastnilo celkem 78 studentů **International School of Prague**, kterým se naskytla jedinečná příležitost dostat se do bezprostřední blízkosti sbírkových předmětů či účastnit se prohlídky muzea s našimi kurátory. Mezi zkoumanými objekty se tentokrát objevil například dámský čepec ze 17. století, šálek a talířek ve stylu Trembleuse, kožená etui určená pro bezpečné uložení nůžek a nožů či stříbrná nádobka na svěcenou vodu z 19. století. Výsledky svého bádání studenti následně představili během prezentace v Lobkowiczkém paláci, které se zúčastnilo více než 200 hostů.

Studenti z ISP a Petr Slouka (zcela vpravo), Císařský sál, Lobkowiczký palác.

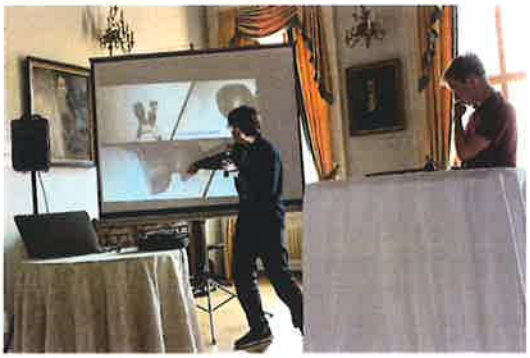

Studenti Mensa Gymnázia, Koncertní sál, Lobkowiczký palác.

Tvorba programů pro děti a skupiny se zdravotním postižením v Lobkowiczkém paláci

Kromě již výše zmíněných projektů pro starší žáky a studenty jsme v roce 2019 představili rovněž několik vzdělávacích akcí určených pro žáky prvního stupně základních škol. Více než osmdesát z nich tak mělo příležitost navštívit Lobkowiczký palác na Pražském hradě a účastnit se interaktivní prohlídky muzea s našimi kurátory.

S velkou radostí jsme v uplynulém roce přivítali také dvě charitativní organizace pomáhající lidem se zdravotním postižením – Českou maltézskou mládež a dále organizaci Palata – Domov pro zrakově postižené. Prohlídka expozice Lobkowiczkého paláce pro ně byla speciálně upravena tak, aby zapojila především sluch a představivost jako média zprostředkující vizuální uměleckou tvorbu. Obě návštěvy se vzájemně obohacovaly nejen pro návštěvníky, ale i pro zaměstnance sbírek. Obě návštěvy lze označit jako velmi obohacující, a to jak na straně hostů, tak i pro naše kurátory, kteří se museli přizpůsobit zvláštním podmínkám a podívat se na umění jinýma očima, než byli doposud zvyklí.

Vzdělávací programy na zámku Nelahozeves

Za více než tři desetiletí trvající činnost se zámku Nelahozeves podařilo získat vysokou reputaci v oblasti tvorby poutavých vzdělávacích projektů pro školní instituce a v tomto směru i nadále pracuje na zdokonalení. Naše programy se zaměřují především na zážitkovou formu učení s cílem co nejatraktivněji a trvale prohloubit znalosti studentů v oblasti historie a umění. V průběhu roku 2019 se takto zúčastnilo našich vzdělávacích programů na 1 261 dětí doprovázených přibližně stovkou učitelů. Jedním z našich dvou hlavních vzdělávacích projektů uplynulého roku se stal program Život mladého šlechtice, během něhož studenti oblékli dobové kostýmy, aby tak dokázali lépe nahlédnout do životního stylu šlechty v 16. století. Druhá, adventně zaměřená akce zase doslova vyvolala ducha Vánoc, když představila program zahrnující vyprávění vánočních příběhů, zpívání koled a bližší se seznámení s významem vánočních tradic a rodinné pospolitosti.

Odborné stáže

Lobkowicz Collections o.p.s. i nadále nabízí studentům z celého světa možnost absolvování odborné stáže. V roce 2019 jsme tak měli možnost přivítat a do činností napříč všemi odděleními House of Lobkowicz začlenit čtyři studenty: Ava Linvog a Alexander Bartholomew z Vassar College, New York (červen 2019), Eve Montie a Christine Burns z Wellesley College v Massachusetts (červen až srpen 2019).

Stáž studentů z Vassar College

S nezlomnou energií a zájmem pomohli stážisté Ava Linvog a Alexander Bartolomew s katalogizací pianové sekce Lobkowiczkého hudebního archivu v Nelahozevsi. Tato kategorie zahrnuje především klavírní pojednání a etudy, aranžmá oper a symfonické hudby, taneční hudbu, či instrumentální kvintety a sextety. Svou prací významně přispěli k dalšímu postupu v náročném procesu katalogizace celého hudebního archivu.

Stážisté z Wellesley College

Na celých deset týdnů se členy našeho týmu staly dvě stážistky z Wellesley College – Eve Montie a Christine Burns. Obě studentky se zapojily do každodenních činností i dlouhodobých projektů Lobkowiczkých sbírek, od vývoje marketingového obsahu a práce se sociálními médii až po čištění depozitních předmětů. Mezi hlavní náplň jejich práce patřily katalogizace referenční knihovny v Lobkowiczkém paláci, fotografování dokumentů ze sbírek, čištění hudebních rukopisů a tištěných partitur, či vývoj účinných strategií pro rozšíření členské základny našeho programu Klub přátel Lobkowiczkých sbírek.

Lobkowicz Collections o.p.s. zahájily úzkou spolupráci s Institutem M. K. Albright pro globální záležitosti na Wellesley College již v roce 2015. Hlavním posláním tohoto institutu je vytváření příležitostí pro zapojení se do obrovské, vzájemně propojené sítě globální práce a poskytování prostředků pro získávání rozhodujících pracovních zkušeností mimo zemi původu pro své členy.

Lobkowicz Collections

Výstavní činnost

Krátkodobé výstavy

Pieter Brueghel mladší a Jan Brueghel starší

Lobkowiczký palác, říjen 2018 – březen 2019, kurátor: John C. Sommerville

Aby Lobkowiczké sbírky nahradily nepřítomnost *Senoseče* od Pietera Bruegela st., která odcestovala do Vídně, vystavily dvě malby od jeho synů, Pietera ml. (1564–1638) a Jan st. (1568–1625) z nelahozevského zámku v Lobkowiczkém paláci. Oba synové pokračovali ve slavné kariéře svého otce jako malíři, ale každý vytvořil od sebe zcela odlišná díla.

Jan Brueghel st. "Svatý Martin dělící se o plášť", 1611, olej na mědi.

Maximilián Lobkowicz, diplomat ve službách Československa

Lobkowiczký palác, listopad 2018 – leden 2019, kurátoři: Soňa Černocká, Petr Slouka, Lucie Vojtíšková

U příležitosti 100. výročí založení Československa, Lobkowický palác prezentoval speciální výstavu zaměřenou na osobnost Maximiliána Lobkowicze (1888 – 1967), diplomata ve službách

Ministerstva zahraničních věcív období mezi 1920 - 1948. Nejdůležitějším obdobím jeho kariéry bylo jeho jmenování velvyslancem Československa v Prozatimní vládě Československa zřízené v Londýně během 2. světové války.

Výstava byla realizována ve spolupráci Lobkowických sbírek se studenty Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské university.

Lukáš Komárek "Maxmilián Lobkowicz opírající se o své auto pod zámkem Nelahozeves", ilustrace, 2018.

Dobrých 100

Lobkowiczký palác, listopad 2018 - leden 2019, kurátor: Renáta Fučíková

Tato výstava zmapovala uplynulých 100 let života České / Československé republiky a zaměřila se především na dobré a zářivé události, a to i v těch nejtemnějších dobách historie národa. Každý rok byl prezentován v doprovodu originálních ilustrací studentů "Sutnarky".

Výstava "Dobrých 100", River Room, Lobkowiczký palác.

Šaty Polyxeny z Pernštejna, první kněžny z Lobkowicz

Lobkowiczký palác, prosinec 2018 – leden 2019, kurátoři: Lucie Vojtíšková, Petr Slouka

Státní zámek Český Krumlov zapůjčil Lobkowiczkým sbírkám kopii šatů Polyxeny z Lobkowicz. Šaty od Veroniky Pilné, byly vytvořeny dle vzoru portrétu od Rolanda de Mois z roku 1585, jehož vlastníkem jsou Lobkowiczké sbírky.

Ornitologická literatura

Zámek Nelahozeves, Nelahozeves, březen 2019 – říjen 2019

Lobkowiczká knihovna disponuje bohatou sbírkou encyklopedické literatury, včetně knih o přírodě, z nichž mnohé patří mezi nejslavnější dochovaná díla tohoto druhu. Putovní výstava knih na zámku Nelahozeves obohatila stálou zámeckou expozici o výběr ornitologických publikací ze 17. a 18. století s unikátními ilustracemi evropských i exotických druhů. Návštěvníci tak mimo jiné mohli obdivovat jeden ze vzácných svazků slavného cyklu Histoire naturelle des oiseaux d'Afrique,

jenž je dílem francouzského cestovatele a přírodovědce François Le Vaillanta. Sbírka sestávající z celkem šesti nádherně ilustrovaných knih byla publikována již v letech 1796–1808.

Ulisse Aldrovandi (1522–1605): "Ornithologiae historia", 1603, meděryt.

Zápůjčky

Jan Brueghel starší (1568–1625), vyjímečný kreslíř, Snijders&Rockoxhuis, Antverpy, říjen 2019 – leden 2020

Lobkowiczké sbírky zapůjčily na výstavu obraz *Svatý Martin dělící se o svůj plášť*, který je součástí stálé expozice na zámku Nelahozeves. Kurátorky výstavy chtěly návštěvníkům přiblížit spojitosti mezi kresbou a malbou, a proto tento obraz umístily hned vedle Brueghelových tří kreseb.

Zapůjčeno:

- Jan Brueghel starší, *Svatý Martin dělící se o svůj plášť*, 1611, olej na mědi, 20.5 x 33.5 cm, LR11562

Beethoven. Svět. Občan. Hudba, Kunst- und Ausstelungshalle der Bundesrepublik Deutschland, Bonn, prosinec 2019 – duben 2020

Při příležitosti velkolepých oslav 250. výročí narození Ludwiga van Beethovena, spojily své síly Bundeskunsthalle a Beethovenův rodný dům v Bonnu, aby společně vytvořily hlavní expozici v rámci těchto oslav, zaměřenou výhradně na život a dílo tohoto hudebního génia, který přišel na svět dne 16. prosince 1770.

Zapůjčeno:

- August Friedrich Ölenheinz (1745-1804) *Portrét Františka Josefa Maxmiliána, 7. knížete z Lobkowicz (1772-1816)*, konec 18. století, olej na plátně, 84 x 67.5 cm, LR4433
- August Friedrich Ölenheinz (1745-1804) *Portrét Marie Karolíny Lobkowicz, rozené Schwarzenberg (1775-1816)*, konec 18. století, olej na plátně, 82.5 x 67.5 cm, LR4170
- Pokyn 7. knížete z Lobkowicz pokladnímu Winterovi k platbě pro Ludwiga van Beethovena, 26. říjen 1804, inkoust na papíře, LÚÚ 907
- Rukopisná kvitance Ludwiga van Beethovena určená Františku Josefu Maximiliánovi, 7. knížeti z Lobkowicz, 3. listopadu 1804, inkoust na papíře, LÚÚ 907

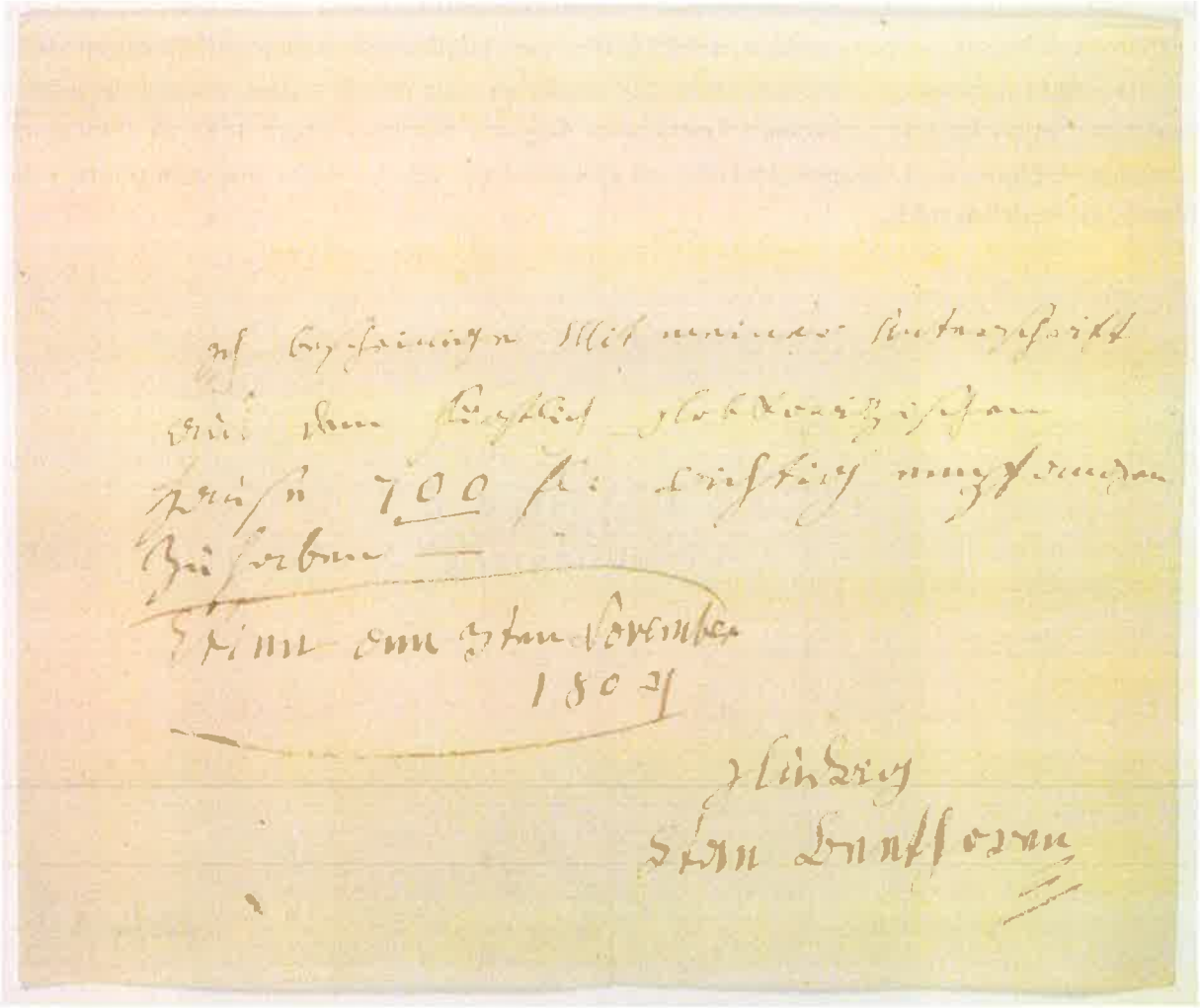

Kulturní události a přednášky

Publikační činnost

Šest let trvající projekt katalogizace Lobkowiczkého hudebního archivu umožnil mimo jiné vydání jedinečné publikace s názvem *Lobkowicz Collections Music Series: Highlights*. Vedení této práce se chopila profesorka hudby americké Vassar College Dr. Kathryn Libin společně s kurátorem Lobkowiczké hudební sbírky Dr. Petrem Sloukou, kurátorkou Lobkowiczké knihovny a archivu Mgr. Soňou Černockou a muzikoložkou Lobkowiczkých sbírek Eleonore Kinsky, M.A.

Kniha je doplněna o fotografie z Lobkowiczkého hudebního archivu a jiných institucí a jejího vydání se zhostilo nakladatelství Scala Arts & Heritage Publishers. Zaznamenává bohatou historii hudby v rodině Lobkowiczů a vyzdvihuje nejvýjimečnější díla Lobkowiczkých sbírek. Za vznikem publikace stojí nejen bezmezné odhodlání, s jakým celý tým vedl svůj výzkum, ale též neméně významná velkorysá podpora nadace Achelis & Bodman. Hudba vždy stála ve středu zájmů všech generací rodu Lobkowiczů, hudební archiv tak vznikal po více než tři staletí, počínaje prvotním zaujetím třetího knížete Lobkowicz Ferdinanda Augusta žijícího v letech 1655 až 1715 až po současnost. Dnes čítá Lobkowiczká knihovna celkem deset sekcí, z nichž poslední představuje hlavní část hudební sbírky.

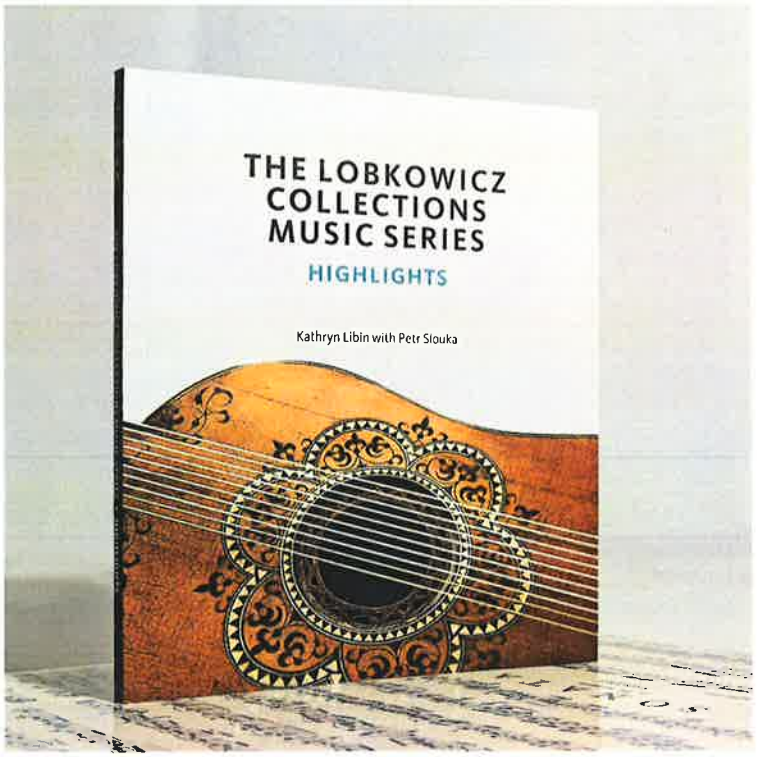

Lobkowicz Collections

Přednášky

- Program krátkých přednášek našich kurátorů, zaměřený na představení děl z Lobkowiczkých sbírek a jejich autorů v širším kontextu, zahájený v roce 2014 si okamžitě získal velikou popularitu a úspěšně pokračoval i v roce 2019.
- Celý rok také probíhaly nejrůznější hudební projekty inspirované bohatými Lobkowiczkými sbírkami a rozsáhlou hudební tradicí v rodině Lobkowiczů.
- Celoročně se konaly také specializované přednášky pro odborníky z řad učitelů, kurátorů a členům nejrůznějších organizací nejen z České republiky, ale i ze zahraničí.

Personální situace a změny

Ředitelem obecně prospěšné společnosti je William Lobkowicz. V roce 2019 byla předsedkyní správní rady Alexandra Lobkowicz a jejími členy Luděk Mařas a Zuzana Rezáková. Členy dozorčí rady zůstávají Jeffrey Lewis Kellem, Monika Kiszová (roz. Nosková) a Bohumila Mikušíková.

V roce 2019 Lobkowiczké sbírky zaměstnávali ředitelku správy a edukačních programů, kurátorku sbírek, asistenta kurátorky sbírek, správce Lobkowiczké knihovny, muzikologa a kurátora Lobkowiczkého hudebního archivu, asistentku Lobkowiczkého hudebního archivu a development koordinátora.

Externím kurátorem umělecké sbírky je John Somerville a externím kurátorem sbírky zbraní je John Batty, oba z Velké Británie.

Zpráva o hospodaření společnosti

Roční účetní závěrka spolu s přehledy o peněžních příjmech a výdajích, příjmech a výnosech v členění podle zdrojů, stavem fondů, přehledem majetku a závazků, úplným objemem nákladů v členění na náklady vynaložené pro plnění obecně prospěšných služeb, pro plnění činností doplňkových a náklady na vlastní činnost obecně prospěšné společnosti byly podány elektronicky.

Vypracovala:

Dita Baker

Ředitelka správy
a edukačních programů TLC

William Lobkowicz

Ředitel Lobkowicz Collections, o.p.s.